

Hagtíðindi

Handilsjavnin betri enn í fjør

Tað sær út til, at handilsjavnin Føroya verður heldur betri í 1997, enn hann var í 1996. Tað vil siga, at yvirskotið verður hægri enn 284 mió krónur. Hetta sigur Bjarni Olsen, stjóri á Hagstovu Føroya

SVEINUR POULSEN

Á tíðindafundi á Hagstovu Føroya seinasta friggjadag segði Bjarni Olsen, stjóri á Hagstovu, at tað vóru útlit til, at handilsjavnin Føroya fór at verða heldur betri í 1997, enn hann var í 1996. Handilsjavnin fyrri 1997 er ikki endaliga uppgjördur enn, men ein uppgjördur fyrri tiggju teir fyrstu mánaðirnar av farna ári visir, at hann í mun til 1996 er 8 mió. betri.

Og út frá fyrbils tølunum fyrri november og desember mánað, so sær út til, at eisini teir hiltadust betri enn roknað varð við frammanundan. Fiskaprisirnir sum í fjør vóru rættuliga høgir hildu sær har uppi, og útlutningurin í nøgd var betri enn væntað.

So tað sær út til, at sidurin við at hava yvirskot á handilsjavnadnum heldur sær.

Seinastu ferð Føroyar høvdu undirskot í samhandlinum við onnur lond var í 1988, og tað var uppá 876 mió. krónur.

Tað hevur stóran búskaparligan týdning at hava yvirskot á handilsjavnadnum, men fyrri eitt land sum Føroyar er altíð ein vandi fyrri undirskoti.

Vit útflyta næstan bara fisk, og tá kann ein lutfalsliga lítill broyting í nøgd og prisi vera nóg mikil til, at eitt yvirskot verður vent til eitt undirskot.

Innflutningurin økist

Á tølunum sæst, at innflutningurin av vörum til Føroya økist.

Samlaði innflutningurin vaks við umleið 10% í 1997, og orsøkin er tann, at virksemd í landinum økist.

Innflutningurin av vörum til heimleiðis nýtslu var í 1997 9%, og tað samsvarar nøkulunda við lønarvøkstur í samfelagnum.

Lønarvøksturinn í Føroyum var í 1997 8%. Tað eru serliga triggir bólkur sum hava øktan innflutning. Vit innflyta 17% meira fódur, 19% meira av vörum til byggivirki, og 30% meira av maskinum og aðrari útgjerd.

Heggy vit eftir vørubólkinum »til byggivirki«, so siggja vit, at vit í 1997 innfluttu næsta tvífalt so nógv, sum vit gjørdur í 1994.

Tað merkir í stuttum, at tað er komin meira »futtur« í byggivinnuna enn tað hevur verið, og tað er at gleðast um.

Sum nevnt vaks innflutningurin av fódur í fjør við 17%, men tað man ikki »skaða so nógv«, tí útlutningurin av laks og silum vaks við heili 69%.

Útlutningurin eisini upp

Á útlutningssíðuni er eisini vøkstur, men tað sum her ger seg serliga galdandi er, at prisirnir hækkaðu nógv í fjør. Útlutningsnøgðin var á leið tann sama árið fyrri, bert 2% lægri.

Fyri ávísar bólkur var fallið tó størri.

Útlutningurin av ísaðum og frystum fiski minkaði við 18% og útlutningurin av fiskafaki minkaði við 10%.

Hinvegin vaks útlutningurin av laks og silum við heilum 69%.

So broytingarnar í nøgd uppviga stórt sæð hvørja aðra.

Stór prishækkan

Men tað sum ger tann størsta munin eru prisbroytingarnar.

Sum nevnt útlutningurin vit 18% minni av ísaðum og frystum fiski í nøgd, men í virði var lækkingin bert 1%.

Orsøkin er prisvøkstur. Av ísaðum og frystum fiski útlutningurin vit 10% minni, men virði var 8% hægri.

Orsøkin var prisvøkstur.

Tað sær eisini út til, at vit selja meir og meir av smápakkaðum vörum. Tiggju teir fyrstu mánaðirnar av 1996 útlutningurin vit 11.464 tons fyrri í alt uml. 250 mió. krónur.

Í 1997 var hesin útlutningurin vaksin til 12.107 tons fyrri í alt uml. 301 mió. krónur.

Í nøgd er økingin 6%, men í virði er hon 21%.

Og eisini her er orsøkin prisvøkstur.

Men tað sær hugaligt út. So er spurningurin, um hetta verður varandi.

Tað hevur verið tósáð um, at einasti vegur, prisurin kundi fara, var niðureftir. Men á tíðindafundinum segði Bjarni Olsen, at prisurin hevði hildið ta høgu leguna teir báðar síðstu mánaðirnar av árinum, og at tað tí vóru útlit til, at handilsjavnin gjørdist

enn betri.

Gjaldsjavnavirskot uml. 1 mia. kr.

Handilsjavnin hevur eisini ávirkan á gjaldsjavnan, og á fundinum friggjadagin segði Bjarni Olsen, at vit kunnu roknað við einum gjaldsjavnavirskotið fyrri 1997 uppá uml. 1 milliard krónur.

Tað merkir, at uttanlandsskuldin við árslok er komin niður á uml. 2 milliardir.

Tað er í sær sjálur ein ótrúlig gongd, tí í 1990 var uttanlandsskuldin heilar 8,5 milliardir krónur.

So ikki kann sigast annað enn, at tað hevur gingið framá.

Men so skal eisini sigast, at vit nú tala um nettouttanlandsskuld.

Tá er bæði tann almenna skuldin og privata ognin roknað við.

Bruttouttanlandsskuldin er, sambært Hagstovu Føroya, uml. 10 milliardir, so tað er enn langt á mál hóast alt.

Tað er tí av sera stórum týdningi, at Føroyar framhaldandi hava yvirskot, bæði á handils- og gjaldsjavnanum.

Sum nevnt aðrastaðni í greinini, so kann yvirskotið á handilsjavnanum rættuliga skjótt broytast til eitt undirskot, um innflutningurin framhaldandi veksir, og útlutningsvirðið minkar.

Fiskifrøðingarnir hava spátt niðurgongd í veiðuni, men á fundinum friggjadagin segði Bjarni Olsen, at tað út frá fyrbils tølunum sá út til, at veiðan hevði stabilið seg.

Og tað er bara at vóna, at hann hevur rætt.

Handilsjavnin Føroya 1988 - 1997, mió. kr.

Mið. kr.	1988	1989	1990	1991	1992*	1993	1994	1995	1996	Jan.- okt. 1996	1997
Útlutningur											
skip	280	188	265	150	240	80	50	35	100	59	88
uttan skip	2065	2343	2313	2635	2398	2052	2026	1992	2302	1924	2074
Tilsamans	2345	2530	2578	2785	2639	2132	2076	2026	2402	1983	2162
Innflutningur											
skip	565	154	205	52	65	0	37	10	98	66	116
uttan skip	2656	2376	1879	1884	1944	1426	1516	1756	2020	1707	1828
Tilsamans	3221	2530	2084	1936	2009	1426	1553	1766	2118	1773	1944
Handilsjavnin											
skip	-285	33	60	98	175	80	13	24	2	-7	-28
uttan skip	-591	-33	434	751	454	626	510	236	282	217	246
Tilsamans	-876	0	494	849	630	706	523	260	284	210	218

* 1. feb. 1992 varð nýggj skrásetingarskipan fyrri innflutningin tikin í nýtslu. Uppgjørd innflutningurin fyrri 1992 er tí ikki samanberilgur við undanfarni ár - m.a. bendir mangt á, at við nýggju skrásetingarskipanini eru innflutningstølini hægri enn tey høvdu verið eftir teirri gomlu.

Kelda: Hagtíðindi Føroya, nr. 4, 1997

EYKAADALFUNDUR

Boðað verður til eykaðalfundar á Parnassinum á Hotel Hafnia hósdagin tann 26. febr. 1998, kl. 19.30.

Skrá: Lógarbroyting.

Ársaðalfundur - 1998

Boðað verður til ársaðalfundar á Parnassinum á Hotel Hafnia hósdagin tann 26. febr. 1998, kl. 20.00.

Fundarskráin verður eftir felagsins lóg § 18.

Havnar Handverksmeistarafelag

Nógv skip undir Føroyum

Heilt fitt av skipum hava verið í føroyskum sjógv í januar og februar

HERI Á RÓGV

Talið av útlendskum skipum hevur í tíðarskeiðnum 4. desember til 21. januar, verið millum 8 og 17 um dagin. Mikudagin 21. januar vórðu 11 skip í føroyskum sjógv, eitt úr Estlandi, trý úr Norra og Onglandi og fyra úr Russlandi.

Í 1997 fekk Færøernes kommando eina fráboðan um, at ein maður umborð á enska trolaranum Sumbeam hevði mist fyra fingrar í eini arbeiðsvanlukku.

Kanningarflogfarið hevur ikki staðfest ólóglegan fiskiskap ella oljukanningar, meðan tað hevur gjørt sínar kanningar.

Bjargingar

Boð vóru eftir sjóverjuni 20. desember, tí ein maður var horvin, meðan menn høvdu verið og

skotið haru.

Tjaldrið og Nim sigldu beinanvegin eftir fráboðina móti Gøtuvík og vóru har triggjar tímar seinni.

Stutt eftir midnátt komu boð frá politistjóðini í Runavík um, at maðurin var vilstur í mjørkanum, men var síðani funnin í øllum góðum.

Mánakvöldið 5. januar fekk Færøernes kommando eina fráboðan um, at ein maður umborð á enska trolaranum Sumbeam hevði mist fyra fingrar í eini arbeiðsvanlukku.

Orsakað av tí ringa veðrinum varð ikki møguligt at senda tyrluna avstað.

Triton varð tí sent avstað, og hálvan triðja tíma seinni var tað á staðnum. Eftir at sjúklingurin varð fingin umborð, varð stevnt móti Havnini, har sjúklingurin varð innlagdur á sjúkrahús.

Barnaheimið

Færøernes kommando hevur í eina tíð havt ein grunn, ið hevur til endamáls at hjálpa barnaheiminum.

Tann 13. desember í fjør vóru umborð frá Færøernes kommando á Barnaheiminum og góvu teimum smáu jólagávur.

Hetta gekk alt sera væl, og Barnaheimið bjóðaði kaffi og køkur, og børnini vóru, sum børn flest, sera glað fyrri gávurnar.

Thetis

Í lötuni er tað verjuskipið Thetis, ið røkir uppgávuna at hava eftirlit við tí føroyska sjónum. Eftir ætlan skal verjuskipið Vædderen, avloysa Thetis í seinna í hesum mánaðinum.